

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

www.philosophical-research.org

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

Περίοδος 2018-2019

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΛΒ' ΚΥΚΛΟΣ

Συνάντηση 24η

Πέμπτη, 6 Ιουνίου

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

Κύκλος Γ'

1) *Συνάντηση 15^η*

Παρασκευή, 7 Ιουνίου

2) *Ειδική Εκδήλωση*

για τον Αλκμάνα και την Λυρική Ποίηση

Σάββατο, 8 Ιουνίου

3) *Αρχαιολογική Συνάντηση*

Κυριακή, 9 Ιουνίου

I

Είναι, Χρόνος και Κάλλος Το «Τέλος» της Ιστορίας

Μέρος IV

Παρακμή ή η Ιστορία ως Φθορά:

Ο Ελληνισμός και ο Κόσμος από την Σπαρτιατική Ηγεμονία στην Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία (404 – 27 π.Χ.)

Προχωρούμε αργά στην διερεύνηση του αιώνα της μετάπτωσης (4^{ος} π. Χ.) από την μεστή ύπαρξη της κλασσικής Εποχής στην παρακμή της Ελληνιστικής. Η φθινοπωρινή ισημερία της ιστορίας του Ελληνισμού σηματοδοτείται από την Μάχη της Χαιρώνειας. Μετά αρχίζουν οι διεργασίες που εν καιρώ θα οδηγήσουν στην νέα επι-φάνεια του βιώματος του Ελληνισμού.

Ήδη μερικά χρόνια και πριν την παρέμβαση του Φιλίππου για την λήξη του Ιερού Πολέμου, η Αθηναϊκή εξωτερική και αμυντική πολιτική υπό τον Δημοσθένη έχει στρατηγικό δόγμα τον περιορισμό της Μακεδονικής δύναμης στην γεωγραφική Μακεδονία και την εξουδετέρωση της Μακεδονικής επιρροής στα Ελληνικά πράγματα. (Ολυνθιακός πόλεμος 349-347 π.Χ.). Με την συνέργεια φιλομακεδονικών τάσεων σε Ελληνικές πόλεις και ιδιαίτερος στην Αθήνα (Αισχίνης), οι εξελίξεις άγονται σε αιχμή κρίσεως. (Από την Ειρήνη Αθηνών – Μακεδονίας που υπεγράφη το 346 π.Χ. μαζί με το τέλος του Ιερού Πολέμου, τα πράγματα επιδεινώνονται συνεχώς. 344 π.Χ. Δημοσθένης Φιλίππικος δεύτερος. 343 π.Χ. ο αγώνας Δημοσθένης και Αισχίνου περί παραπρεσβείας). Το δυσάρμοστον του Ελληνικού, θεμελιωδώς Δωρικού, μοντέλου στην διαχείριση των αναγκαίων του χρόνου για μια αποτελεσματική στρατηγική κυριαρχικής ισχύος, επιβεβαιώνεται για δεύτερη φορά στην περίπτωση της Αθήνας κατά την νέα Αθηναϊκή Συμμαχία του 4^{ου} αιώνα π.Χ. Η Αθήνα παλινωδεί και επαμφοτερίζει μεταξύ της επιθετικής πολιτικής εναντίον της ανερχόμενης δύναμης του Φιλίππου και της πολιτικής της συνεννόησης μαζί του, του «καλοπιάσματος». Στο τέλος και δεν αποφεύγει τον πόλεμο και ηττάται.

Το 339 π.Χ. οι Αθηναίοι κρίνουν ότι ο Φίλιππος με την επιθετική πολιτική του στα Στενά (ζώνη επιρροής και στρατηγικών συμφερόντων των Αθηνών) έχει παραβιάσει την μεταξύ τους Συνθήκη Ειρήνης του 346 π.Χ. Με αφορμή υποκινηθέντος νέου Ιερού Πολέμου, ο Φίλιππος, ορισθείς στρατηγός της Δελφικής Αμφικτυονίας, αναλαμβάνει το ξεκαθάρισμα της κατάστασης επεμβαίνων φανερά στην Στερεά Ελλάδα, και μάλιστα στην Βοιωτία (κατάληψη Ελάτειας), ενώ ο Δημοσθένης επιτυγχάνει την τελευταία στιγμή τον σκοπό του σύμπληξης αμυντικής συμμαχίας Αθηνών και Θηβών.

Η Μάχη της Χαιρώνειας κρίνει το ζήτημα.

Ο Ισοκράτης αυτοκτονεί αρνούμενος τροφή σε ηλικία 98 ετών τέσσερις ημέρες μετά την μάχη: μια μεγάλη εποχή έκλεισε. Το 336 ο Φίλιππος δολοφονείται σε εορτές νικητηρίων. Ο εικοσαετής Αλέξανδρος ανακηρύσσεται βασιλεύς και εκστρατεύει ευθύς εναντίον εξεγερθέντων Τριβαλλών και Ιλλυριών. **Η Θήβα ανακτά την ελευθερία και ανεξαρτησία και κυριαρχία της, πολιορκείται από τον Αλέξανδρο, εγκαταλείπεται από όλους, αγωνίζεται ηρωικά, καταλαμβάνεται και καταστρέφεται ολοσχερώς, τον καιρό των Μεγάλων Μυστηρίων (335 π.Χ.) περί τις 20 Βοηδρομιώνος).**

Ο λέων της Χαιρώνειας για τους πεσόντες Θηβαίους στην μάχη της Χαιρώνειας και το Φιλίππειον στην Ολυμπία ανοικοδομηθέν από τον Φίλιππο για την νίκη του στην καθοριστική μάχη, συνιστούν δύο πολυσήμαντα σύμβολα, του Απολλώνιου πνεύματος του Ελληνισμού το πρώτον (λέων), του παραδωρικού στοιχείου του Ελληνισμού το άλλο (Θόλος και Ιωνικός ρυθμός μετακλασσικών αναλογιών).

Τα σύμβολα δείχνουν τις μέλλουσες εξελίξεις.

Την προσεχή Πέμπτη στην νέα συνάντησή μας θα μιλήσω με θεματικό τίτλο:

*Δημοσθένης και Φίλιππος,
η Μάχη της Χαιρώνειας και η Καταστροφή των Θηβών,
ο Λέων της Χαιρώνειας και το Φιλίππειον στην Ολυμπία
(338 -334 π.Χ.)*

Η ομιλία θα γίνει την Πέμπτη 6 Ιουνίου, 8.30 το βράδυ, στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης (2^{ος} όροφος, Πλατεία Γεωργίου Α').

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

II

ΑΠΟΛΛΩΝ ΚΕΚΑΛΥΜΜΕΝΟΣ

Η Μακρά Αγωνία της Ελληνιστικής Εποχής

*Η παρακμή της Σπάρτης
και το Φθινόπωρο του Κλασσικού Ελληνισμού
(4^{ος} – 1^{ος} αιώνας π. Χ.)*

Δ' Μέρος

*Σπάρτη ή Ρώμη; Το Νέο Δίλημμα
Εκλεκτικές Συγγένειες και Ουσιώδης Διαφορά*

Φθάσαμε με τις αναζητήσεις μας του κύκλου αυτής της περιόδου σε μια χρονική συγκυρία όπου τίθεται από την ίδια την πραγματικότητα ένα ζήτημα κοσμοϊστορικής όντως σημασίας, αυτό που αναγράφω στον τίτλο του Δ' μέρους των ερευνών μας φέτος.

Η Σπάρτη, στην έσχατη παρακμή της, τηρώντας μόνο κάποια ζώπυρα του μεγαλείου της στο βίωμα του συρρικνωμένου λαού της, αναλαμβάνει μια επική προσπάθεια ανανέωσης υπό την εμπνευσμένη ηγεσία νεαρών βασιλέων της.

Η λυσσαλέα αντίδραση της συντήρησης του παρακμιακού status quo, οδηγεί την αναγεννητική δύναμη στην βίαια καταστολή του. Τα εσωτερικά προβλήματα εμπλέκονται επί πλέον με την εξωτερική σύγκρουση προς την Αχαϊκή Συμπολιτεία στην εσφαλμένη και αν-οικεία προσπάθειά της ενοποίησης της Πελοποννήσου και πέραν.

Το εγχείρημα αποτυγχάνει. Ο πραγματικός λόγος, (όπως τον διέγινωσε σαφέστατα ο Πολύβιος), η αληθής αιτία ενεργότερη των ιστορικών συναιτίων, συνίσταται στην ακαταλληλότητα του αυθεντικού Δωρικού μοντέλου (Σπάρτη), και άρα της ουσίας του Ελληνισμού, να χειρισθεί με διακεκριμένη επιτυχία την επίμοχθο μέριμνα για τις ανάγκες του χρόνου, την οικογένεια και την πολυγονία, την οικονομία και τον πλούτο, την ηγεμονία και κυριαρχία.

Η κατάληξη του Λακεδαιμόνιου ανανεωτικού αγώνα σηματοδοτεί το δεύτερο τέλος, μετά την Μάχη της Χαιρωνείας, του αρχαίου Ελληνισμού. Η Σπάρτη κατακτάται από τον Φιλοποίμενα της Αχαϊκής Συμπολιτείας, εξευτελίζεται πολιτικοστρατιωτικά, ταπεινώνεται και αλλοτριώνεται πολιτειακά και πολιτιστικά. Δεν ξανασηκώνει κεφάλι. Οι Σπαρτιάτες γίνονται «χειροήθεις και ταπεινοί». Αυτό θα πει αλλοτρίωση.

Ο αγώνας και η αγωνία της Σπάρτης στην προσπάθεια ανανέωσής της κράτησε 56 χρόνια, από το 244 μέχρι το 188 π.Χ.

Την ίδια διάρκεια, 53 χρόνια, είχε η διαδικασία ανόδου της Ρώμης από εστία στην περιφέρεια και στο περιθώριο του γεωπολιτικού πεδίου και των εξελίξεων, εις την περιωπή της οικουμενικής ηγεμονικής δύναμης.

Από την πρώτη συμπλοκή της με τα εξωιταλικά πράγματα στην επιχείρησή της τιθάσευσης των Ιλλυριών πειρατών που διέφθειραν την οδό της εμπορικής και πολιτισμικής επικοινωνίας της Ρώμης με την ανεπτυγμένη Ανατολή, - και από τον Αννιβιακόν πόλεμον στην Ιταλία και Λίβυη, και τον Συμμαχικόν του Φιλίππου Ε΄ με τους Αχαιούς κατά των Αιτωλών, και τον περί Κοίλης Συρίας πόλεμο μεταξύ Αντιόχου και Πτολεμαίου Φιλοπάτορος, (την τριπλή σύρραξη δηλαδή και στις τρεις περιφέρειες του μεγάλου οικείου γεωπολιτικού πεδίου, στην Ιταλία, στην

Ελλάδα και στην Μέση Ανατολή) --- μέχρι την μάχη της Πύδνας και την συντριβή της Μακεδονικής δύναμης, την ταπείνωση δε των βασιλείων της Μ. Ανατολής από την Ρώμη. Χρονολογικά κινούμαστε μεταξύ 221/220 και 168 π.Χ.

Μεταξύ του Σπαρτιατικού Ανανεωτικού αγώνα και της Ρωμαϊκής ηγεμονικής προβολής υπάρχει μια μικρή διαφορά φάσης, αλλά μορφολογικά και νοηματικά η συγκριτική αντιπαράθεση είναι πλήρης.

Η ιστορική εξέταση καταδεικνύει την πραγματολογική βάση της θεωρίας του Πολυβίου για του δυο αρχετύπους της ανθρώπινης κοινωνικότητας, οργανωμένους γύρω από δυο διαφορετικούς θεμελιώδεις στόχους της ανθρώπινης συλλογικής ενέργειας. Αν «τέλος» της ανθρώπινης συνύπαρξης είναι η ελεύθερη ανάπτυξη του ατόμου προς την τελειότητα της φύσης του, τότε το Σπαρτιατικό σύστημα δόμησης της κοινωνικότητας είναι ανυπέρβλητο. Αν όμως υπέρτατο σκοπό αποτελεί η κυριαρχία σε ευρέα γεωπολιτικά πεδία, έτσι ώστε να μεγιστοποιείται η δυναμική της ανθρώπινης ενέργειας στον πολλαπλασιασμό, την συγκέντρωση και διάχυση πλούτου, και την εξουσιαστική επιβολή προς βέλτιστη οργανωτική αποτελεσματικότητα, τότε το Ρωμαϊκό σύστημα είναι μοναδικό.

Η κοσμική ιστορία από τη Κάθοδο των Δωριέων (1104 π. Χ. κατά την Ερατοσθένειο ορθοδοξία) μέχρι την Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία (σύστασή της 27 π.Χ., όταν «ειρήνευσε η οικουμένη») φανερώνει την αλήθεια της θεωρητικής σύλληψης του Πολυβίου. Θα αναλύσω την βασική δομή της ιστορίας από αυτήν την άποψη. Θα επικεντρωθώ στον εντυπωσιακό αντίστροφο παραλληλισμό μεταξύ της αποτυχούσας Σπαρτιατικής ανανέωσης και της επιτυχούσας Ρωμαϊκής προβολής την ίδια περίοδο με μια μικρή διαφορά φάσης, την οποία θα εξηγήσω και αυτήν.

Επαναλαμβάνω λοιπόν ότι αυτήν την αποκαλυπτική χρονολογική σύμπτωση αλλά διαφέρουσα φύση και κατάληξη των δύο αγώνων Σπάρτης και Ρώμης θα μελετήσουμε στην συνάντησή μας αυτήν την Παρασκευή.

Θεματικός τίτλος της ομιλίας μου είναι:

*Η Θαυμαστή Σύμπτωση:
ο Αγώνας Ανανέωσης της Σπάρτης
και η Άνοδος της Ρώμης στην Οικουμενική Ηγεμονία
(344 -168 π.Χ.)*

Η συνάντηση μας και ομιλία μου θα πραγματοποιηθεί την Παρασκευή 7 Ιουνίου, 8.30 το βράδυ, στην φιλόξενη Αίθουσα του Εμπορικού Συλλόγου Σπάρτης, Γκορτσολόγου 97.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

III

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ *για τον Αλκμάνα* *και την αρχή της Λυρικής Ποίησης* *στην Σπάρτη*

Ερευνώντας τα ιστορικά, μυθολογικά και αρχαιολογικά δεδομένα για την πολυσήμαντο λατρεία της **Ορθίας Αρτέμιδος**, μελετήσαμε το σωζόμενο Παρθένιο του Αλκμάνα για να δούμε πραγματολογικά την πολιτισμική διάσταση της θρησκευολογικής μεταβολής **από μια Δελεγική σε μια Δωρική θεότητα**. Μεταβαίνουμε από μια φθινοπωρινή τελετουργία γονιμότητας επί πεδίου χθόνιας θηλότητας, σε μια υμνολογία του κάλλους από την παρθενική ακμή. Του αυτού είδους μετάλλαξη διαπιστώσαμε και επί αρρενικού πεδίου, από την αιματηρή θυσία κατά την ιεροτελεστία της άνοιξης, στην Διαμαστίγωση και τους εαρινούς γυμνικούς και μουσικούς αγώνες.

Αφ' ενός αυτή η έρευνά μας.

Και αφ' ετέρου η επίμονη ανάλυση που διεξάγουμε για την Δωρική ουσία του κλασσικού Ελληνισμού, για την ιδιοταυτότητα αυτής της ουσίας, για την αυθεντική αρχετυπική πραγμάτωση της Δωρικής ιδέας στην αρχαϊκή Σπάρτη, για την Δωρική πνοή (Έρως) αφιέρωσης στην τελειότητα της

ανθρώπινης φύσης ως εορτή της αιωνιότητας, για την συμπαρακολουθούσα σχετική απαξίωση της μέριμνας στις ανάγκες του χρόνου και κατά τους τρεις πυλώνες αυτής της εργώδους ασχολίας που προσηλώνει την ψυχή στην χρονική διάρκεια, [κατά την (ψευδώνυμο) «διαιώνιση» του είδους και την οικογένεια, κατά την επιβίωση και την οικονομία και τον πλούτο, και κατά την εξουσία σε ζωτικό χώρο και την κυριαρχία και ηγεμονία – κατά «την επιθυμία της σαρκός και την επιθυμία των οφθαλμών και την αλαζονεία του βίου»] - , και τέλος η ίδια επίμονη μελέτη για τις ιστορικές συνέπειες της Δωρικής Επανάστασης του Ελληνισμού, για την ακαταλληλότητα του πνεύματός μας στην επιτυχή διαχείριση των χρονικών αναγκών με μεθοδικά οργανωτική αποτελεσματικότητα και κατά τους τρεις πυλώνες της μέριμνας, και ιδίως κατά την ηγεμονική κυριαρχία εκτεταμένων πεδίων ολοκλήρωσης πέραν της πόλης και της κοινότητας --- .

Αφ' ενός εκείνο και αφ' ετέρου όλα αυτά στην οργανική τους ολότητα, επιβάλλουν την επικέντρωση της ερευνητικής προσοχής μας στην γένεση και φύση της Λυρικής ποίησης και του Μέλους στην Σπάρτη του πρώτου ημίσεος του 7^{ου} αιώνα π.Χ.

Ο Αλκμάν εκ Σάρδεων (Fr. 8 Calame) αρχίζει την Λυρική ποίηση, ο Λέσβιος Τέρπανδρος ιδρύει την «πρώτη κατάσταση της μουσικής» στην Σπάρτη (όπου και ενίκησε τα πρώτα Κάρνεια το 676/672 π.Χ., Test. 2 Campbell; cf. Test. 8), οι δε Θαλήτας ο Γορτύνιος, Ξενόδαμος ο Κυθήριος, Ξενόκριτος ο Λοκρός, Πολύμνηστος ο Κολοφώνιος, και Σακάδας ο Αργεῖος καθιστούν την «δευτέραν κατάστασιν» (Πλούταρχος, *Περί μουσικής*, 9; η δεύτερη αυτή κατάσταση συνδέεται με την θέσπιση των Γυμνοπαιδιών το 668 π.Χ. – αντιπροσωπεύει την ολιστική τέχνη, ποίηση-μουσική-χορός; Cf. Σωσίβιος FrGrH 595F5 Jacoby, χωρίς την αδικαιολόγητη αθέτηση της φράσης για τις Γυμνοπαιδιές του εκδότη, και με την διόρθωση του Casaubon παρακάτω).

Θα αρχίσουμε αυτήν την σύνθετη μελέτη το ερχόμενο Σάββατο, σε αντίστιξη προς την θεματική της ιστορικοφιλοσοφικής μας προσέγγισης της Παρασκευής.

Τίτλος της ομιλίας μου θα είναι:

Ο Αλκμάν και η Αρχή της Λυρικής Ποίησης στην Σπάρτη

(Το Στήσιμο της Δωρικής Μορφής)

Η Χαρά της Τελειότητας και το Μειδιών Κάλλος

Η συνάντηση μας και ομιλία μου θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο 8 Ιουνίου, 8 το βράδυ, και πάλι στην φιλόξενη Αίθουσα του Εμπορικού Συλλόγου Σπάρτης, Γκορτσολόγου 97.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

IV

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ

ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

Και πάλι θα βρεθούμε στο Μουσείο της Σπάρτης αυτήν την φορά για δυο εξαιρετικά σημαντικές ομάδες εκθεμάτων του.

1/ Τα μοναδικά Λακωνικά ανάγλυφα.

Είναι χθόνιου χαρακτήρα και ξεκινάνε από την παράσταση του θείου βασιλικού ζεύγους του Κάτω Κόσμου στην διττή του φύση των εφόρων της γέννησης και του θανάτου, της ζωής στην περιοδικότητα του χρόνου, στην σύλληψη της φθινοπωρινής σποράς, την κύηση του χειμώνα, την βλάστηση και άνθιση της άνοιξης, την καρποφορία του θέρους. Ο Άδης ταυτίζεται προς τον Διόνυσο, και η Περσεφόνη προς την Αφροδίτη. –

Θα δούμε και εξηγήσουμε τις μεταβολές στην εικονογραφία των Λακωνικών αναγλύφων, τις μορφολογικές και νοηματολογικές εξελίξεις,

μέχρι να φθάσουμε στον Ηρωικό τύπο, και να καταλήξουμε στην ειδωλοποιία του αφηρωισμένου νεκρού.

2/ Τα ανάγλυφα των Διοσκούρων, των Όφεων και της Λελεγικής Τριάδος.

Η πλούσια ποικιλία της εικονογραφίας των Διοσκούρων στο Μουσείο της Σπάρτης, είναι ιδιαίτερα διαφωτιστική για τον χαρακτήρα της λατρείας των.

Ο συμβολισμός των Διοσκούρων ξεκινάει από την θρησκευτικότητα της χθόνιας γονιμότητας (παρουσία όφεων, ανάγλυφα όφεων). Αποτελούν αρχικά, ως «Δίδυμοι», το συμπλήρωμα και την πηγή του Φαλλικού δυναμικού (ειδωλοποιία των διπλών ιερατικών αμφορέων). Τα «Δόκανα» εκφράζουν την μεταφυσική αρχή της κατοπτρικής συμμετρίας ως θεμελιώδους δομής του όντος (νόμος της συμμετρίας περί άξονα, του δεξιού και αριστερού ως συστατικών μερών της ύπαρξης). Αλλά και σαν βιωματική αρχή δείχνουν την Πύλη εισόδου και εξόδου (Cf. Ετυμολογικόν Μέγα s.v., p. 282.5-7 Sylburg: δόκανα. τάφοι τινές ἐν Λακεδαιμονίᾳ· παρὰ τὸ δέξασθαι τοὺς [αντί του “τὰς”] Τυνδαρίδας, φαντασίαν ἔχοντα [αντί του “ἐχούσας”] τάφων ἀνεωγμένων). Η Δωρική τους μετουσίωση από τους «διδύμους» του Διός σε «Διός Κούρους» (κατά το «Διός Φάος» για τον Διόνυσο επαναγεννώμενο εκ των «μηρών» του Διός) επανακαταφάσκει το θεμελιώδες βίωμα του νεαρώδους κάλλους στην ακμή της «ώρας» του όντος ως υπέρτατη αρχή του Ελληνισμού. – Θα μελετήσουμε επί τόπου την εξέλιξη.

Παράλληλα προς τα ανάγλυφα των δισσών Διοσκούρων συναντούμε στην Λακωνία και την τριάδα των Διοσκούρων κατοπτρικά

τοποθετημένων εκατέρωθεν μιας αξονικής «Ελένης». Την αξονικότητα της μεσαίας φιγούρας τονίζει η σφιχτή και παγωμένη στάση της και το κλείσιμο των ποδιών ή και το μικρό σαν βάση υποπόδιο, η κατάληψη από αυτήν συχνά όλου του ύψους από άνω μέχρι κάτω ορίου του αναγλύφου, ο θείος πολοειδής πίλος, σαν αντίστροφος κάλαθος, που φέρει επί της κεφαλής, και τα αλυσοειδή εξαρτήματα που κρέμονται κάθετα από τα δυο της χέρια.

Ο τύπος αυτός των αναγλύφων ανήκει στην μεγάλη ομάδα παραστάσεων της Λελεγικής τριάδας που απαντάται στην ζώνη Λελεγικής παρουσίας από την Καρία και την νοτιοδυτική Μ. Ασία δια των Κυκλάδων στην Λακωνία, και δια της Βορειοανατολικής Μ. Ασίας στην Μακεδονία. Θα τον μελετήσουμε στην Λακωνική του εκδοχή και θα τον συνδέσουμε προς **το γλυπτό της γυμνής γυναικείας φιγούρας περιβαλλόμενης εκατέρωθεν περί την μέση από μικρά σε μέγεθος Κουροειδή αγόρια.** Θα διευρύνουμε εκεί την αναζήτηση σε άλλα παρόμοια συμπλέγματα από την Μ. Ασία, και θα αναλύσουμε τον συμβολισμό τους που συμπίπτει με αυτόν της Λελεγικής τριάδος: στην βάση βρίσκεται το σήμα του ανδρικού αιδοίου από το Πελασγικό υπόστρωμα της θρησκευτικότητας της χθόνιας γονιμότητας.

[Δείτε τις μελέτες μου “Στο Μουσείο της Σπάρτης I – VI”, στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Research Projects, κατηγορία «Στο Μουσείο της Σπάρτης». –

Επίσης την μελέτη «Στοχασμοί εξ Ικαρίας I: Από Αριστερά Δεξιά ή από Δεξιά Αριστερά; Φορές Γραφών και Μεταφυσική των Κατευθύνσεων» στο ίδιο τμήμα του ιστότοπου, κατηγορία «Δωρικές Μελέτες».

Για το παλαιότερο και καλύτερο χθόνιο Λακωνικό ανάγλυφο (από τα Χρύσαφα, στο Βερολίνο), cf. C. Blümel, *Die archaisch Griechischen Skulpturen der Staatlichen Museen zu Berlin*, pp. 22-25, Abb. 42-44, όπου όμως λανθασμένα ερμηνεύεται ως "Heroenrelief".

Για την Λελεγική τριάδα cf. F. Chapouthier, *Les Dioscures au service d'une Déesse*.

Για το σύμπλεγμα cf. R. Förtsch, *Kunstverwendung und Kunstlegitimation im archaischen und frühklassischen Sparta*, Abb. 328-331; C. M. Stibbe, *Das Andere Sparta*, pp. 247-253; M. Pipili, *Laconian Iconography of the 6th Century B.C.*, pp. 58-60.

Έργο αναφοράς παραμένει το M. N. Tod, A. J. B. Wace, *A Catalogue of the Sparta Museum*, 1906, Εισαγωγή στα γλυπτά, pp. 102-118 και περιγραφή στα σχετικά συγκεκριμένα εκθέματα].

Η αρχαιολογική αυτή Συνάντησή μας θα γίνει την Κυριακή 9 Ιουνίου. Θα συναντηθούμε στην είσοδο του Αρχαιολογικού Μουσείου στις 12 το πρωί.
